

6.000 CLIXÉS DEL REPÒRTER IMMOBILITZATS A L'ARXIU NACIONAL DE SALAMANCA

Centelles: l'ull de la memòria

Fins al dia 26 de juliol, dins del marc de la Primavera fotogràfica, estarà oberta al Palau Robert de Barcelona la mostra antològica Agustí Centelles, Fotoperiodista (1909-1985). Aquesta permet rememorar l'obra gràfica del repòrter valencià, fidel cronista de la guerra civil espanyola.

Andreu Sotorra

Centelles ha estat per a molts observadors l'únic fotògraf que amb les seues imatges identificà la Guerra Civil, tot i que comparteix aquest reconeixement amb el famós repòrter nord-americà Robert Capa. Precisament el germà d'aquest, Cornell Capa, director de l'International Center of Photography de Nova York, ha visitat recentment l'exposició de Centelles, per reviu a Barcelona el paral·lisme que hi ha entre tots dos artistes. «Som davant d'un autor —afirmà— que va fer unes de les millors imatges de guerra que s'ha vist arreu del món i, a més, d'una força increïble». Evocador del destí del seu germà Robert, Cornell Capa ha constatat la relació que hi ha entre els dos fotògrafs i que es basa en «la passió del testimoni fet compromís». Capa provoca, per al seu germà, «la recerca de la imatge directa del món emotiu, mentre Centelles viu intensament el període de guerra», cosa que el va dur a servir una importantíssima documentació gràfica fins i tot a costa de la seua vida.

Per a diversos estudiosos, l'obra de Centelles, Premi Nacional d'Arts Plàstiques, 1984, ha retratat la instantània de la guerra malgrat la contundència, el risc i les circumstàncies adverses, com ho proven els 4.000 negatius que el repòrter valencià va ocultar al sud de França durant trenta anys, «per tal de salvar els personatges retratats de possibles represàlies dels enemics», com va expressar en certa ocasió. «El carnet internacional de periodisme li serveix de passe per travessar els Pirineus i salvaguardar algunes de les més interessants imatges dels que ell denominava «defensors de la República». L'arxiu de Centelles, però, és encara una incògnita, ja que una bona part del material és propietat de la família i una

Retrat de Pau Casals amb el seu fill.

altra part —vora sis mil clixés— es troben a l'Archivo Nacional de Salamanca, d'on no s'ha pogut traure cap negatiu. A causa d'això, Cornell Capa ha manifestat a Barcelona la seua indignació pel fet que «els negatius no poden estar confosos en una fossa comuna».

Aquesta edició de la Primavera fotogràfica que tanca l'exposició de Centelles no solament ha volgut retre un homenatge a un mestre de la fotografia catalana, sinó que intenta, sobretot, valorar justament el paper de la fotografia del repòrter, el fotoperiodisme, com una branca paral·lela a la fotografia artística. Una primavera, doncs, que pot haver trencat una llança per revalorar la imatge del fet quotidià. Capa-Centelles o Barcelona-Nova York. En definitiva, l'art català obert al món. □

D'esquerra a dreta: «Refugiats a l'estadi de Montjuïc». «El president Francesc Macià davant el monument a Casanova». «Home anunci». «Fets d'octubre». «Guàrdies d'assalt al carrer Diputació». «Bombardeig de Lleida».